

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА СРПСКО-КРАЉЕВСКА

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА И СВЕ ПОШТЕ У СРБИЈИ

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ ЗА ЦЕО ОВАЈ САЗИВ:

ЗА СРБИЈУ 5 ДИНАРА

ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ТОЛИКО ИСТО С ДОДАТКОМ ПОШТАРИНЕ

УРЕЂУЈЕ СЕКРЕТАР СКУПШТИНСКИ
РАНКО ПЕТРОВИЋ

БРОЈ 62

ПЕТАК 20 АВГУСТА 1893

ГОДИНА III

44 САСТАНАК

30 јула 1893 у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК,

Дим. Катич

СЕКРЕТАР,

Милош Марковић

(НАСТАВАК)

(О накн. буџету Гараганин).

За нове пак приходе од нових установа министар каже, да неће ни да говори, јер неће да нагађа. Пре свега, ја налазим да је то погрешно, да један мнп. финансија, кад тражи нове кредите у буџету државном, па за накнаду тих кредита, за изравнање њихово, не ставља у изглед нове приходе, који се стварају; ја налазим, да је погрешно, од сваког министра финансија, кад не каже шта он барем од прилике очекује од нових прихода. Јер, ако министар не може да каже шта од тих прихода очекује, онда настаје питање за што смо те приходе и стварали? Хоће ли их бити или неће, и хоће ли их бити у оној мери за колико је вредно да правимо један велики ваптар у држави, то не сме да не зна министар? Али г. министар финансија и данас излази па каже: не могу да кажем — не знам! Господо, тако се буџети нигде не праве. Ја сам правно буџете као министар; гласао сам о буџетима као посланик; присуствовао сам као гледалац претресима буџета у другим земљама, али то нигде нисам видео. Како се један министар финансија позове на приход неки за покриће расхода, који је утврђен, он мора у исто време да каже, шта он очекује од тих прихода, иначе је то бесмислица вотирати један буџет без онога, без чега ни једног буџета на свету нема: *без прихода*. То први пут ја данас видим у нашој Скупштини.

Ако је г. Новаковић казао „не дамо“, није он казао: „не дамо, па нека земља паги и пропадне.“ Он је казао не дамо на памет, за то, што имамо памети, за то, што би нас срамота било пред нашом сопственом памећу, кад бисмо другојачје радили. Не треба мислити, да се свуда може са тим разлогом продирати: „*држави треба, дреши кесу, па дај!*“ Не, господо, тако ће влада говорити после народу пошто ми ово изгласамо. Али између владе и нас не треба и не сме се ићи тим путем. Тај пут, између владе и нас треба да је јасан, јер треба да има потпуна обавештења између оба ова фактора. Каже се, имамо 4 нова монопола. Па лепо; кад сте те монополе створили морали сте замисљати, колики ће приход бити

од њих, хоће ли бити 1, 2, 3, 5 или 10 милиона динара; јер све то утиче на решење саме ствари. И ма да г. министар финансија каже, да он не може да предвиди те приходе, он треба ипак да их каже, он је дужан да их предвиди, те да их у буџет ставимо и да том мером изравнамо овај расход овде. Ми протестујемо против тога, што то предвиђање није стављено у буџет те да на основу тога ово можемо свесно да изгласамо.

Господо, ми гласамо против овог система поднашања буџетског, управо из принципа, што налазимо да поред много перада и перада, кога можда и данас има, није нама и не може бити у дужности да уносимо још један нови ваптар у државу, у којој је финансијска снага народна и танка и заморена, те да на њу смемо још и такав терет набацити.

Ја пре свега морам да вам напоменем, да овај буџет није озбиљно направљен. Као што је казао мој друг г. Вукашин, овде има кредита, од којих су неки срачунати за три месеца, неки за шест, а неки за дванаест; а неки само за један месец. Буџет је међутим закон за годину дана. То што је он казао, то исто и ја понављам. И ја имам ту исту примедбу да учиним и кажем, да сам овај наслов овог предлога доводи човека у забуну, па мора да се пита шта се хтело са тим? Г. министар финансије, одговарајући, рече: сви издаци лични срачунати су на краће време, а материјални издаци за целу годину.

Господо, дозволите ми, да вам нађем један лични издатак, који је срачунат за целу годину. Ви налазите овде у чл. I под А. под бр V у одељку: општи кредити: па „пензионовање чиновника грађанског реда 100.000 дин.“ То је лични издатак. Значи ли то, да ће се ова сума утрошити одсад за шест месеци. Ако то значи, онда би то било страшно; то би била једна монструозност до сад не виђена у Србији. Ако пак то значи, да је овај кредит намењен да се утроши од почетка до краја године, онда је то опет огромна сума. Али ја мислим, да ово није кредит, који се тражи за 6 месеци унапред, па ни кредит, који ће се за годину дана распоредити и утрошити, него ја мислим, да је ово већ утрошено, да је ових 100.000 динара већ издато, да је за толику суму пензионовано људи. И то је, господо, страшно, а уз то још и неправилно. Допустите ми, да кажем да — кад се у буџет уноси већ утрошена сума, као прорачуњена за унапред, ја налазим, да је то неправилно. Не сме се овакав кредит на овај начин протурати кроз Скупштину, него треба имати куражи па тражити од Скупштине накнадни кредит. Ја мислим, да је овако и да се не варам. Као што рекох, ако се овалки кредит тражи за 6 месеци, онда је то страшно; но, ако је ова сума већ утрошена, онда се просто хоће под фирмом једног буџетског кредита да провуче оно, што би имало као накнадни кредит да изађе пред Народну Скупштину. Накнадни кредити нису

забрањени; њих није Устав забрањено, — на против, као што је г. Виста Поповић казао, накнадних кредита било је, а има их и данас. Ономад смо неке одобрили, а можда ће и ових дана још који доћи на решење; на сваки начин идуће сесије биће их извесно.

Они, дакле, нису забрањени, и за њих постоји разлог за што нису забрањени. Накнадни кредити и буџетски кредити, то су две ствари, које се у суштини тако битно разликују, да се накнадни кредит не сме регулисати оним, што се предвиђа буџетским кредитом. Накнадни кредит тиче се онога, што је већ утрошено, што је свршено; у буџетском пак кредиту говори се о оном, што још није свршено, и ту је баш потребна она велика обазривост, она финоћа, она спремност министра финансије и Народног Представништва, те да предвиде у будућности цифре што тачније, у колико је то природи људској могућно.

То, што сам рекао за ову позицију, вреди и за позицију за пензионисање министара и за стављање на расположење саветника и чиновника у суми од 50.000 дин. Ја не мислим, да влада смера, да за ову суму и то за 5 месеца пензионисање толико министара и посланика на страни, него вероватно ми је, да је то већ свршено и да је она ово већ утрошила и с тога, ја налазим да ова сума има да се појави у правом свом облику пред Народним Представништвом, а то је у облику накнадног кредита а не кредита буџетског.

Господо! Доцкан је. Ја нећу да вас заморавам много. Али морам још да вам споменем и оно, што је г. министар финансија навео и овом приликом и што врло често — скоро у свакој прилици — наводи, а то је, како је затечен од напредњака дефицит од 6.000.000 динара и како му то смета да постави буџет у равнотежу. Односно те цифре сагласили су се г. министар финансије и г. В. Петровић и ми, који смо лажици у тој ствари, немамо шта друго, него да тај њихов споразум примимо. Допустите ми, дакле, да тај дефицит од 6.000.000 динара и ја примим и сад питам је ли ред, да се о том дефициту од 6 милиона динара још и данас говори? Нисте ли ви у другом или трећем буџету који сте вотирали, свели једну позицију — коју ми никад нисмо хтели сводити, — а то је ону на војску. Ту сте позицију ви свели од 14 милиона на 9.700.000 дин., а то је скоро 6 мил. и просто том једном позицијом, коју сте збрисали, ви сте измирили сав дефицит од 6 мил., који је иза напредњака остао у буџету државном. Тим самим свршено је с напредњачким дефицитом. Али ви сте ишли и даље; ви сте одузели државне монополе и железницу од странаца. Кад сте то урадили, извесно нисте отуда очекивали штете за државу, него сте очекивали велике користи; одузели сте их; право сте имали; добро сте учинили, јер је на тај начин појачан државни приход. Додајте, дакле, то што вам те установе: железница, монопол дувана и соли доносе као бруто-приход, додајте то оној уштеди од 6 мил., коју сте ви на војсци уштедели, па кажите сами, да ли данас може бити разговора о некаквом напредњачком дефициту? Ви сте те дефиците загладили чинећи ону важну уштеду, ону опасну, али у суми озбиљну уштеду од 6 мил. дин. на војсци, и добијајући приход од монопола и железнице, који су узети од странаца.

Господо, ја мислим, да буџет, изнесен у овој форми, само забуњује и помета. Ми смо пре месец дана изгласали лањски буџет; кад смо то урадили знали смо шта смо радили. Госп. министар финансија онда нам није напоменуо — да ће после тога доћи још и неки накнадни буџети. Али ево сад долази тај накнадни буџет! Запитајмо се, господо, шта је то буџет и зашто се износи пред Народно Представништво? Је ли то само једна гомила артије, за коју ћемо гласати за или против? Господо! Буџетско право Народног Представништва то је највеће право — верујте ми — које Народно Представништво има. Одузмите то право Народног Представништва и онда сва остала права можете скупити у гомилу, бацити у воду — у њима не лежи ничшта, јер само у буџетском праву лежи власт за санкционисање и извршење решења, која Народно Представништво доноси.

Да бисмо ми могли то наше право потпуно употребити, треба на првом месту г. министар финансија — а то је најмање што можемо од њега тражити — треба да нам изнесе слику целокупног финансијског стања. Ја вас питам, да ли је могуће добити ма какву слику о целокупном финансијском стању нашем, кад смо ми у не пуном размаку од месец дана гласали прво о лањском буџету, који смо продужили за ову годину; па о буџету монопола дувана; па о буџету монопола соли; па о буџету за железнице; па смо за тим гласали, осим кредита, и зајмова ситнијега реда, зајам од 900.000 динара за сељску железницу; па кредит од 370.000 дин. за катастарско премењавање, па сад имамо још 4 нова монопола да уведемо у живот, у току ове год. и то — молим вас да запазите — без каква буџета, јер буџета нема пред нама и ја вас питам онда, је ли могуће имати слику целокупног нашег финансијског стања, кад у државном буџету министар финансија не налази чак ни за нужно да изнесе савршене расходе са приходима, дакле, ни оно, чега у сваком буџету има, а то је биланс прихода и расхода. Ја не знам како је са вама. Али ја имам нешто навике, да у буџетима читам, и кад погледам на наш данашњи државни буџет, мени увек другојачија слика пред очи изађе. Да ли томе узрок лежи у мојој недотупаности, ја не знам; ја бих волео, да буде тако; али чини ми се, да је то тако и код вас. Ја нећу да улазим у појединости, нити да доказујем хоће ли бити дефицита или неће бити и колико ће га бити. За толико нисам стручан; али мени изгледа — господо! да ће дефицита да буде и то не само онаквог каква г. министр финансија допушта, него ће да га буде много и много крупнијег. А дај Боже здравља, ми ћемо се кроз годину дана састати, па ћемо се онда запитати, јесмо ли имали право да кажемо, да ће бити дефицита или нисмо, и ако смо погрешили, онда за колико смо ми погрешили, а за колико је погрешно г. министар финансија.

Господо! Не гласамо ми против овог предлога зато, што нећемо да дамо држави оно, што јој је нужно. Ми смо, напредњаци људи, који имамо нашу прошлост и као посланици и као министри; наша прошлост сведочи да ми нисмо ти, који држави не дајемо. Ми смо увек били апостоли оне теорије, да се држави дати мора. Због тога, што смо ми били апостоли те теорије може бити, да смо много од наше популарности и гласа и изгубили. Ми смо тако радили за то, што нам је то дужност била, и данас смо вољни да то исто чинимо. Ми данас гласамо против овог предлога само за то, што нас је г. министар финансија ставио у апсолутну немогућност, да можемо гласати свесно и трезвено за њега, а ми другчије нећемо да гласамо. Имајући искуство и наше и либерално и ваше, ми сматрамо да нам је дужност, да избегавамо забуну, да нам је дужност, да дигемо свој глас у свакој прилици — да га подижемо сваког часа у Народном Представништву противу нерада и небрежења — без обзира на то, хоће ли нас ко послушати или неће. То је ваша ствар и ствар владе, — а ми сматрамо да одговарамо дужности, што не пристајемо да жмурићемо решавамо о озбиљном послу онда, кад г. министар финансија неће да нам да могућности да видимо, да ли можемо свесно за његов предлог да гласамо. Једном речи, нећемо да гласамо за предлог за то, што предвиђамо, да у самом овом закону лежи врло вероватно један дефицит од 700.000 до 800.000 динара, и што неће да нам се даду подаци, те да знамо о чему гласамо.

Ето, за то ћемо, господо, ми против овога предлога гласати.

Министар финансија Мих. В. Вујић — Господо, већ је касно, а и ви сте заморени, те би једва било оправдано, да се о овом предмету дуго говори. С тога, ја бих вас молио, да ми поклоните само још неколико тренутака, да учиним неке исправке, и да одбијем неке прекоре, који су неоправдани, и који, при свој оскудици времена, треба да се исправе.

Пре свега, ја вас молим, да сваки за себе пресуди по души, да ли је дебата скренута с праве стазе кривцом мојом, или кривцом г. Вукашина, који је први узео реч, да говори о овој ствари.

Господо, дебата је скренута онда, кад се одступило од питања, које сам ја изнео овде на решење, кад се одстранило од природног питања о буџету оваквог, како га је и г. Гарашанин обележио. Посигурно се не би дошло до оне несугласнице, и одступања са праве стазе, да се није сам г. Вукашин од питања удалио. Г. Милутин Гарашанин само је поновио оно, што је казао г. Стојан Новаковић у свом говору, да је ово, што се тражи, учињено онако на памет, и вели: за то, што се на памет тражи, ми не можемо дати наш глас.

Дозволите ми, господо, да вас запитам ово: да ли би вам јасно било, кад би се сад при крају месеца јула, у место чл. 4, у коме се каже: „да за покриће и увећање расхода, имају се употребити нови приходи и вишци уштеде“ — ставило ово: „од нових монопола за ова 4 месеца 300.000 динара; од повећања царине — с тога, што је после ступања нове царине, по уговору већа добит — толико и толико“? Ја мислим, а и уверен сам, да не бих одговорно својој савести, кад бих то учинио; ја мислим, да бих вас обмануо, кад бих покушао да стављам цифре данас, на крају месеца јула о изворима прихода, који се тек при крају године могу изнати. Ја не бих одговорио својој савести, својој дужности, коју имам и према вама и према својим колегама, кад бих ја са цифрама сад означавао тако неодређене изворе прихода, који се тек при крају године могу сазнати. Такво гледите ја заступам у овој ствари, при предлагању буџета, и пред вама и према својим колегама.

Кад се потребе државне одређују; кад се прави буџет расхода, онда сваки од министара с правом, које потиче из закона, и по немиповним потребама државним, захтева, да му се да што више; међу тим, ја заузимам по жељама супротно гледите, ја бих волео: да буде што мање, или бар — по старом, јер би за мене то било најповољније и најпријатније, и ја бих онда знао са чим располажем, са чим рачунам, и не бих морао да смисљам нове приходе, којима се још принос не може да предвиди. Баш по самом закону, о професорским и учитељским платама, који ми нисмо створили, а на који се највише позива г. Стојан Новаковић, по самом том закону, којим се одређују периодске повишице тим просветним службеницима, ми имамо те врсте контраста — популарност дотичнога министра, који је учинио и извео до краја предлог о поправци тога стања и незгоду министра финансија, како да се довија, да према тој поправци сваке године изналази вишкове прихода, колико по закону стално расту те периодне повишице. Верујте, колико год та ствар доноси части и популарности дотичноме министру, предлагачу, толико опет доноси министру финансија бриге и непопуларности (*Осмењивање* — Чује се: тако је).

Ако министар финансија, не би умео, ако не би могао да се довије о изворима за то давање повишица, онда би неко имао основа да дође к њему и рекне: „Немојте ви радити ништа на памет, него дајте пара, или, треба да донесете паре, овде Скупштини, да се увери, да их имате, па тек онда, и основу тога, да се озаконе плате и повишице професорима и учитељима, да се осигурају плате чиновницима, и да се војска боље наоружа. Да је тако радио г. Стојан Новаковић; да је тако радла ма која влада, — и ја бих тако радио, и ја бих онда мојим колегама казао: прво чекајте док скупин и донесем паре, па да их поделимо по струкама, колико коме оценимо, да треба дати. Али то је веома мучно учинити. То већ не иде, као код приватног газдовања; ту се већ појављује разлика између приватне економије и државне. Ја бих у приватноме газдовању, као грађанин могао тако да радим, да на пр. кад би ми неко оставио неко наслеђе, које би било презадужено, онда бих ја могао да га се одречем, да га не примим. Тестирао ми на пр. неко ово: ја остављам Вујићу толико и толико од мога имања, и то би по речима изгледало корисно по мене, али то не би било обвезно све, док ја не бих на то наслеђе пристао, јер, ако би оно било презадужено, онда бих ја могао да кажем: хвала вам, лепо, на поклону! — Шта ће мени то имање, кад је презадужено?! Не примам га се.

Код државног наслеђивања, већ је нешто друго. Ту, кад

једна влада остави толико државних терета иза себе, да они прелазе границе могућности исплате — не може нова влада, која дође на управу, да каже: „ја то наслеђе, те терете државне, које је претходна влада оставила — не примам“! То је оно, зашто смо се вечито питали, кад год је била реч о финансијском стању, у чему лежи сва невоља! Та невоља лежи у презадужењу наслеђеном, и о њему морамо водити рачуна, морамо се увек, примајући управу земље после једног противничког режима — запитати: шта затичемо као нова влада, какве терете, какве приходе, и кад тај биланс прегледамо, онда можемо и правилније да ценимо радњу претходника и савременика — и тек онда можемо знати, шта можемо и шта треба да чинимо за будућност.

Г. Гарашанин каже: „па самим оним, што сте смањили војни буџет према напредњачком, са 6 милиона, ви сте наш дефицит требали да избришете“. Ја мислим, да ће бити познато г. Гарашанину, да кад је војни буџет повишен на 14 или 15 милиона динара, за време напредњака — сетиће се г. Гарашанин, да у самој ствари није могло бити толико и издато, и ја могу да потврдим, да онда, кад је буџет војни подигнут на 14 или 15 милиона динара, није било издато ништа више него онда, кад је био 10 милиона, а то показују и завршни рачуни оне године.

Г. Новаковић врло је zgodно навео пример, како је учињена повишица на војном буџету за време напредњачке владе. На основу новог закона о порези од 1884 замислило се, да ће се добити 6—7 милијуна прихода више, па се онда казало, хајде то да дамо министру војном за наоружање и унапређење војске; али јест, кад се доцније показало, да је тај приход фиктиван, уображен, онда, разуме се, да главна државна благајница није могла ту повишицу министарства војног ни дати, и *de facto*, кад је буџет сведен, од 14 милијуна на 11 и 10, у самој ствари није смањен кадар војни, није од војске ништа, одузето, него је сведено на оно, што је фактички и дотле војци давано. Само су чињене неке мале измене су толико што се једне године могло уштедети на храни или одлу. Али, у колико се једне године могло уштедети, у толико се друге морало више дати, а то најбоље показује разлика у буџету министарства војног 1891 и 1892 год. 1891 мањи је био буџет министарства војног, јер је те године цена хране била јевтинија, и војска је била снабдевена оделом. Али 1892 скочила је цена хране, и требало је у извесној количини набавити и одела за војску, и за то је буџет министарства војног за ту годину морао бити већи.

Ја држим, господо, да ћете ми веровати, да ја, као министар финансија, имам ту амбицију, да бих ја волео, да могу одмах, да исправим погрешке до првог априла учињене, и да покажем равнотежу у буџету. Али, поред све моје добре воље, то је немогућно извести, а ево за што. Долази министар војни, па каже: војска нема одела, према ценама хране, војска неће имати довољно хране за целу годину, треба извести војску на вежбање, јер није скоро извођена, и за то ми треба 1,200.000 динара. Ја, као министар финансија, морам задовољити захтев министра војног, и ставити му на расположење суму, коју морам имати. Верујте ми, господо, да сам ја о свима околностима водио озбиљна рачуна, као што је и сам Финансијски Одбор гледао да учини, где год је могућно било, уштеде, и из извештаја, који имате у рукама, ви видите да је учинио уштеда на више од 500 хиљада динара. Целокупан кредит, који се по овим изменама у буџету тражи, износи сада 2,600.000 динара. Од целокупне те суме за саму војску потребно је 1,200.000 динара, што се мора одобрити, јер не можете оставити војску голу, босу и гладну. Одузмите од целокупне суме још 1,000.000 на оште државне потребе, који су без дискусије, то износи 2 милијуна динара. За сва друга министарства остаје свега 5—600.000 динара. То су, господо, повишице тако рећи *par force*. Ми смо ишли на штедњу, где год се могло, и све те повишице свели смо на цифру од два милиона и 600.000 динара. Са уштедом ми смо дошли до крајњих граница, даље могућности за уштеду нема, а нема је ни за нас, ни за нас, ако хоћемо озбиљно да судимо.

Мени се чини да је неоправдано пребацивање од стране опозиције, за што се у предлогу не каже, како стоји са повишицама прихода. Г. Гарашанин ми пребацује, што нисам направио тачан биланс.

Господо, ја сматрам да је часније и правилније, кад смо у овако једном прелазном стању, да ја те приходе, који ће пасти до краја године као повишице, не ставим у буџет; јер ја фактички не могу ни знати, за то, што ја не знам, кад ће који од та четири монопола ступити у живот. Ви се сећате, господо, да је у томе закону о монополим казано, да ће ти монополи ступити у живот, кад држава припреми све што треба. Кад ће ти монополи ступити у живот, то се не може у напред знати. Ну, при свем том, ја сам могао са свим да кажем, да ће ту бити повишице 500.000 динара. Знајући, да је велики квантум робе увезен, знајући, за нову тарифу после закључења новог трговачка уговора, ја сам могао и у овој поремећеној години да кажем, биће приходи од прилике толики и толики. Ја сам могао то да ставим, и онда би био задовољан формалан захтев, који опредељује опозицију по исказима њених говорника, да гласају против предложених измена у буџету. Али, ја мислим, господо, да тиме, што бих ја ставио цифру повишица прихода, не би било ништа добивено. У остатком, ја сам при објашњењима казао, колика приближна цифра повишица прихода може бити, ја сам казао, да идем још даље, да хоћу да будем скромнији, да хоћу приходе да рачунам мање, но што их је г. Вукашин узео. Ја рачунам од свих повишица: и на новим монополим, и на повећаним царинским приходима, и на монополу дувана — на свима тим повишицама рачунам, да не можемо добити више од 1 милијуна динара у округлој цифри. Даље, рачунам, да од уштеда у буџету имаћемо 1 милијун динара, то су свега 2 милијуна динара повишице прихода у буџету. Ја опет понављам, да од 2,600.000 динара повишених расхода ми можемо 1 милијун покрити новим приходима, а један уштедама, и та два милијуна можемо добити у најбољем случају. Ја то нисам хтео да ставим, а верујте ми, не би ме ништа коштало, да сам у предлогу ставио 2600000 динара од нових прихода и од уштеда, а на другој страни расход 2600000 динара, да ли би онда били задовољнији, што би та формална страна била испуњена, и што би повукао линију по средини па казао, ово је десна, а ово лева страна, као што ушта један од г. г. предговорника, за што нема леве и десне стране у буџету, јер такав буџет неправилан је.

Ја нећу више да заморавам вашу пажњу, макар остао и дужан на неке приговоре, само ћу да одговорим на једно пребацивање, које ми се чини. Мени се пребацује, као да сам ја био мало оштар у изразима. Ја мислим, да мој говор није се могао никако тако разумети, да сам ја имао намеру, да икога вређам. Шта више, господо, радије ћу увек поднети увреду, но што ћу ја хтећи другога да увредим. Што сам се ја враћао на извесне ствари, то сам чинио ради сама питања, ради саме ствари, а не ради личних разрачунавања. Ја мојим говором нисам ни хтео бацати се блатом на г. Вукашина, јер ја тиме не бих могао ништа добити, већ само изгубити. Ја сам само казао, да је комисија образована с том намером, да се баца лага на радикалну странку и на радикалну владу, а то доказује и она ларма, која је била и у старој и у нашој штампи, дакле, нека ме извини г. Вукашин за израз, ја нисам никако лично о њему говорио. Међу тим, мој поштовани професор г. Новаковић употребио је такве празне у своје говору, какве ја никад нисам употребио. Он је у своме говору употребио изразе да и најобичнија памет види то, што ја нисам видео, да се чуди мени, како сам ја то могао да радим, да је то подметање, што сам ја говорио. То су, господо, речи г. Стојана Новаковића, ја мислим да су их стенографи забележили. Даље г. Новаковић рече, да ове измене у буџету могу служити на увесељење радикалној странци. Ја не знам, господо, да ли може служити на увесељење овако, марљив, брижљив и са муком састављен овај предлог измена у буџету, или је могао да служи на увесељење буџет Скупштини онда, кад су буџети под напредњачким владама у целини вотирани en bloc

за неколико минута. Ја не знам, господо, да ли је оно требало да служи на увесељење, кад су стављане позиције буџета прихода на памет, да се по форми покаже равнотежа буџета, а у ствари те цифре прихода биле су фиктивне, уобравжене, јер од тих цифара прихода, главна благајница није добила ни паре. Таквих је буџета било под напредњачким владама; било је, господо, буџета, да су извесни расходи, који су се по законима морали у буџет ставити, из буџета избрисани. Такав је буџет бие и од 1887, који је по невољи морала примити радикална влада. У томе буџету избрисана је позиција расхода на оружни фонд, међу тим, то се морало давати. Тако исто, избрисано је било и неколико других позиција. Тако лакомислено није ни близу састављен овај буџет, као што су лакомислено састављани пређашњи буџети.

Мени се пребацује, што ја морам да говорим о прошлости, која је створила садашњост. Кад год се говори о финансијском стању земље, не може се та прошлост прећи ћутке. То би значило, као да сам ја примио уређено стање, па да нам сад кажете: зашто не покажете вишак у буџету и равнотежу. Ми морамо да одговоримо увек зато, што смо примили једно мучно и тешко наслеђе, некривећи за то апсолутно никога лично. Ја сам казао, имали смо три рата, грађење железнице, па друге међународне обвезе, и већ то објашњава највећи део нашег задужења. Тим смо задужењем створили 20 милиона анунтета, а то је трећина, и кад наплатимо све наше приходе, то морамо да бацимо на страну. Ту лежи главни извор, и о тој невољи мора се водити рачун, кад год хоћемо правилно да оценимо стање, у коме се данас налазимо, са којим се бори и влада и Скупштина, а са којим стањем по невољи, у првој линији морам ја да се борим, што носим назив министра финансија у једном стању, које је још несређено. Ја сматрам за одбрану своје части и свог личног рада, да одговорим, кад год се хоће да критикује наше финансијско стање. Ја ћу да наведем један факт. Италија ваљда има боље уређено стање, па сам читао, да у Италији, по извештају, који је влада поднела Скупштини, има 700 милиона привременог дуга. Дакле, то није само наша болест, него је светска. Они може бити имају више памети и искуства, па се боре са оваквим тешкоћама.

Ако хоћемо да говоримо озбиљно, да не говоримо са пребацивањем, онда останемо на овом питању, које је једино правилно, на питању: требају ли нам ови расходи, који се предлажу? То је прво и најважније питање. И, ако господа из опозиције кажу, да не могу да гласају за ово, ја им зато нећу замерити. Кад бих седео у опозицији, можда бих и ја, не можда, него поспурно бих тако гласао; то доноси собом партијска политика. Али само не треба онда зато кривити бар мене у првој линији, као да сам ја лакомислено износио неке расходе. Ја вас молим, да процените трошкове: тражи се за свих 7 грана преко 2,600.000 динара, и ја нисам могао казати: не дам ни паре, останите при прошлогодишњем буџету.

Г. Гарашанин додирнуо је једну позицију пензионог фонда. Кад сам говорио о расходима, ја сам говорио и о стручним расходима. Ја мислим, да г. Гарашанин не може за мене говорити, оно што нисам мислио. По себи се разуме, да ова позиција, која се тражи, ако сад не би тражили, морала би се тражити накнадним кредитом. И са свим је јасно, да се ова позиција не тражи за 5 месеци; него, по себи се разуме, да је од 1 априла, од новог система, да тај нови систем није могао остати са старим апаратом. И ја могу казати, да је од ових 100.000 дин. већ утрошено близу 80.000 динара. Констатујем отворено: јесте, 1 април донео је собом то, да се ова позиција морала да увећа, што странка, која је дошла на управу, није могла дозволити, да влада са апаратом, који је затекла.

Остала питања остављам, да не би заморавао Скупштину.

Милутин Гарашанин — Поред најбоље воље да се споразумемо, мени се чини, да не можемо доћи до споразума, са г. министром финансија. Што смо имали да кажемо — у колико смо умели — ми смо јасно и казали, те сад даље немамо шта да говоримо. Али ипак има нечега, у чему се г. министар финансија размислила са мном; нешто о чему ја

писам говорио, а нисам говорио за то, што сам сматрао да се то по себи разуме. Г. министар финансија, одговарајући нама, рекао је: „па за Бога, да ли би нам овај буџет био што ја-снији, кад бих казао: „ја предвиђам да ће од овога и овога бити толико хиљада прихода, од онога толико хиљада и т. д., ја предвиђам да ће бити уштеде толико, и од ових сувишака толико и т. д.“

Господо, ја допуштам да сваки министар финансија може да не предвиди математички тачно приходе; али, кад ја тражим да министар финансије каже оно, што је за њега највећа вероватноћа, не тражим ја то само за то, да има једна норма, по којој би сравнили приходе са расходима, него тражим поглавито за то, — а то г. министар финансија превиђа — што, кад он учини онако, како ја тражим, онда одговорност остаје на њему, а кад учини овако како сам предлаже, онда ми делимо одговорност с њим; ми га унапред ослобођавамо од одговорности, а ја ето налазим, да сваки своју одговорност треба да поднесе.

Ја признајем оно што г. министар рече, да је од свију портфеља у министарству најнепопуларнији портфељ министарства финансија. И кад г. министар спомиње једну радњу г. Новаковића као министра, ја ћу додати да ни г. Стојан Новаковић, кад је доносио закон о учитељима, не верујем да се руководио мишљу о популарности, него је донео закон за то, што је налазио да је у интересу наставе да га донесе, а још преко тога и у интересу правде; а ако му је то донело што год популарности, то му је само случајни ђар био. Ја верујем да је тај његов закон могао донети непопуларности ондашњем министру финансија, али као год што министар просвете, тако исто и министар финансија мора да одговара дужности својој. Министар финансија ако постаје непопуларан, то се њему накнађује с друге стране. Министар финансија има врло велику власт у кабинету, далеко већу него други министри, јер кад он један пут избрише својим плајвазом оно, што је један стручни министар прорачунао, и кад каже: не могу да дам, онда сваки од тих министара мора да му се поклати. Дакле, ако је непопуларан, то му се накнађује у томе, што међу својим друговима има велику па чак и највећу власт.

Господин министар финансија тузи се даље како су пали неки незгодни изрази и позива се на то, како он нема обичаја да се служи таким изразима. Међутим он је мало час у свом говору нашао за нужно да каже да су они — ради-ками — наследили банкротку прошлост од напредњака. Је ли та прошлост била банкротска или не, нека то сматра како хоће. Али кад тако он говори, нека ми допусти приметити да ја мислим да ни то није баш врло одабран израз да се може уљудно противнику да каже. И ја ћу да пођем његовим путем и рећи ћу, да ако су они наследили банкротку прошлост, да ће овакав начин прављења буџета, ако му се не стане на пут, најпосле да одведе Србију у банкротску будућност, (чује се: није истина). То је тако. А после годину дана састаћемо се и опет проразговарати, па ћемо вас — да ваљда боље убедити (Потпредседник опомиње говорника да то није лично обавештење). Ја имам права даа говорим ради обавештења, а имам права да говорим и по други пут о овом предмету, јер ја одговарам тачку по тачку на оно, што је г. министар рђаво у мом говору схватио.

Потпредседник — Онда говорите о томе, кад дође ред на вас да говорите.

Милутин Гарашанин — Дакле обећавате, да ћете ми дати после реч?

Потпредседник — Даћу вам после реч, сад има реч г. Драгомир Рајовић. (Чује се: да се реши).

Драгомир Рајовић — Ваља на народ наметнути 3,000.000 динара а лако је решити. Сачекајте мало, немојте тако брзо решавати. —

Мени се чини, господо, да су изнесени разлози, врло јаки са финансијске стране, а ја ћу да говорим, према моме занату о параграфима. По члану 174 Устава, знате шта стоји? Дозволите ми да вам прочитам: „Сви приходи и расходи др-

жавни морају ући у буџет и у завршни рачун.“ Ево вам једног буџета, где то није урађено. Ово, што тражи данашњи министар финансија, ово је противно Уставу. Ту он јасно гази Устав, кад доноси буџет, који није основан на приходима. Он мора да означи те приходе, ето, то изрично стоји у Уставу, да приходи морају да уђу у буџет.

Тако исто хоћу да кажем, да према закону, министар не сме да доноси никакво накнадне буџете. Овај исти члан Устава каже: „Буџет се мора подносити Народној Скупштини у самом почетку њезиног рада.“ Ово је јасно, нема ту више никаквог другог буџета, нема ту речи о додацима или о изменама буџета, и према томе ове измене не могу да постоје према самоме Уставу. Г. министар имао је и права и разлога због изванредних прилика, које су биле, да нам не поднесе одмах буџет али да поднесе целокупан буџет а не овако пет буџета, то је противно Уставу. Ми можемо решити како хоћемо (смеа), можете се смејати, али доћи ће други, који се неће смејати и овај ће министар одговарати, као што ће сад одговарати други, за које ви велите да су радили противу Устава. Јер према члану 124 Устава Скупштина, а и ни један Народни Посланик не одговара никоме за свој рад.

Тако исто према члану 40 Устава, Краља не може нико на одговор позвати. Али према члану 136 и 137 Устава министри су одговорни за сва дела, која учине против прописа уставних. Они по Уставу носе кривичну одговорност за свако гађење Устава, па које се потпишу. И тако ће једног лепог дана њега повучи на одговор, па нека и даље ради тако.

Потпредседник — Објављујем, да је претрес свршен, гласаће се за предлог у начелу.

Молим вас, да се позову посланици да уђу у Скупштину да гласају.

(После мале паузе, пошто су ушли г. г. посланици, међу којима је био и г. Гарашанин узме реч)

Милутин Гарашанин — Молим вас г. потпредседниче, ви сте ми обећали да ћете ми дати реч па хоћете ли ми допустити да сад говорим.

Потпредседник — Ви нисте били ту, па вам нисам ни могао дати реч, међу тим Скупштина је одлучила, да се више не говори и сад не можете да добијете реч. —

Пошто је претрес у начелу свршен, то стављам на гласање: Ко је за то, да се предлог у начелу прими, нека седи, ко је против, нека устане? (Већина седи). — Већина је седила и према томе објављујем, да је усвојен предлог у начелу.

Пошто је подне давно прошло, то данашњу седницу закључујем, а идућу заказујем за сутра у 8 сати пре подне. Молим вас да дођете тачно у 8 сати. Дневни је ред продужење данашњег дневног реда.

(Састанак је трајао до 1 и три четврти по подне)

45 САСТАНАК

31 Јула 1893 у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК,

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР,

Милош Марковић

Почетак у 8 часова и 15 мин. пре подне.

Присутна су била го спода министри: финансија, грађевина и народне привреде.

Потпредседник — Отварам 45 састанак. Изволте чути протокол 44 састанка.

Секретар Милош Марковић прочита поменути протокол.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина прочитани протокол? (Усваја). —

Изволте чути молбе и жалбе упућене Скупштини.

Секретар чита:

Милентија, удова пок. Б. Стевановића и Марија, удова пок. Д. Цветковића, обе из Паруновца, (среза расинског, окр. крушевачког) — моле за државну помоћ;

Еснаф механско-вафански из Београда, моли, да се укине акцис и трошарина према београдским механцијама и кавенијама;

Наста Јовановић из Станаца, у срезу алексиначком, окр. крушевачком, моли, да јој муж издржава робију у Нишу (сад је у београдском казненом заводу);

Тири Андрић из Рудња, (у срезу студеничком, окр. рудничком), моли, да му покрају накнаде општина или срез;

Никола Радуловић из Витежева, (у срезу ресавском, окр. моравском), жали се на истражног судију.

Потпредседник — Све ове молбе и жалбе упућују се одбору за молбе и жалбе. —

Изволте чути извештај одбора, који је проучио измене у закону о уређењу округа и срезова. Молим г. Радисава Митровића, известиоца да дође, да прочита извештај (*Нема га*). По што он није дошао, то нека га неки из одбора замени.

Заменик известиоца Алекса Ратарац чита:

ИЗВЕШТАЈ

одбора о измени и допуни чл. 18 закона о уређењу округа и срезова

Народној Скупштини

Одбор, изабран за проучавање предлога г. министра унутрашњих дела о измени члана 18 закона о уређењу округа и срезова на своја четири састанка проучио је овај предлог и у договору са г. министром сагласио се, да целокупни чл. 18 има гласити овако:

I

Чл. 18. Непосредни вршиоци управне и надзорне државне власти јесу срески начелници. Тога ради они стоје у непосредној вези с једне стране с општинским властима, а с друге стране с окружним начелницима.

Њих поставља Краљ указом на предлог министра унутрашњих дела.

За среске начелнике могу бити постављени српски грађани по рођењу, или прирођени српски грађани, ако су пет година настањени у Србији:

1. Они, који су свршили факултет у Србији или на страни, а служили су као указни чиновници најмање три године;

2. Они, који су свршили најмање шест разреда гимназије или реалке; или три разреда гимназије или реалке и уз то какаву стручну школу, а поред тога служили су као указни чиновници најмање пет година;

3. Они, који су служили као указни чиновници најмање осам година и то бар три године као указни полициски чиновници; и

4. Они, који су служили као стални или привремени срески начелници.

Нико не може бити постављен за среског начелника, ако није навршио двадесет и пет година живота.

II

Овај закон ступа у живот петог дана, по што се објави у службеним „Српским Новинама“.

Подносећи овај извештај, Одбору је част замолити Народну Скупштину, да га изволи примити.

Члан Одбора г. Павле Поповић није учествовао у састанцима одборским.

30 јула 1893 год.

у Београду.

Председник Одбора,
Ранко Петровић

Известилац,
Рад. Марковић

Чланови:

Михаило Радовић, Радован Поповић

ОДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ

У начелу смо противни предложеној измени члана 18 закона о уређењу округа и срезова, јер смаграмо, да је потребно подврћи ревизији целокупан закон о уређењу округа и срезова.

Чланови одбора:

Алекса Ратарац,
Никодије С. Милетић

Потпредседник — Извештај је наштампан и раздат г. г. посланицима, и може се ставити на дневни ред, по што се сврши претрес о изменама у буџету. Усваја ли Скупштина такав дневни ред? (*Усваја*). —

Част ми је известити Народну Скупштину, да је скупштински истражни одбор свршио свој посао, и сад ће да поднесе Скупштини извештај о свом раду. Изволте чути г. извештаоца.

Известилац Никола Николић и члан одбора Марко Ђуричић читају извештај одбора (штампа се као X прилог „Народној Скупштини“).

Потпредседник — Председништво је наредило, да се одштампа цео овај извештај истражног одбора заједно са прилозима, онако, како наређује чл. 19 закона о министарској одговорности, и добиће га господа најдаље до 3 идућег месеца, а можда и пре, али то ће бити последњи рок, до кога га морају добити.

Међу тим, на Скупштини је сад, да она одреди дан, кад ће се ставити на дневни ред претрес овог извештаја, онако, како одређује чл. 24 закона о министарској одговорности. Је ли вољна Скупштина, да буде претрес овог извештаја истражног одбора 4 идућег месеца у 8 часова пре подне. (*Јесте*). Онда се извештај овај ставља на претрес 4 идућег месеца у 8 часова пре подне. —

Сад прелазимо даље на дневни ред.

На дневном је реду први претрес измене у закону о буџету.

Молим г. извештаоца да дође (Чује се: 12 је часова, да се закључи седница, боље је после подне да дођемо).

Потпредседник — Ако сте вољни, да се седница држи после подне, онда немам ништа против, можемо закључити седницу? (Чује се: хоћемо, после подне у 3 часа да се држи седница).

Како видим, да је Скупштина вољна да се друга седница одреди за после подне, то закључујем ову седницу, а заказујем другу за после подне у 3 часа.

На дневном је реду претрес измена у закону о буџету. (Састанак је трајао до 12 часова у подне).

46 САСТАНАК

31 јула 1893 у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК,

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР,

Љуб. Јоксимовић

Почетак у 4 часа по подне.

Присутна су била господа министри: иностраних дела, финансије и нар. привреде.

Потпредседник — Отварам седницу 46-ог састанка.

Изволте чути протокол 45-ог састанка.

Секретар Милош Марковић прочита протокол.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани протокол? (*Прима*). —

Сад прелазимо на дневни ред. На дневном је реду претес измене у закону о буџету. Молим г. известноца да дође.

Известилац Риста Поповић чита измене у предлогу о изменама закона о буџету Краљевине Србије за 1893 год. од 22 јуна ове године (Прилог IX „Нар. Скупштини“).

Чл. 1. У буџету државних расхода за 1893 год. Одељак А „На опште државне потребе“. Позиција: Државни дуг. Тач. 1 и 2. (Стр. 1 прилога).

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитану позицију? (*Прима*).

Известилац чита позицију IV. Засебни расходи. Тач. 1 и 2. (Стр. 1).

Потпредседник — Прима ли Скупштина предложену позицију? (*Прима*).

Известилац чита позицију V. Општи кредити. Тач. 1, 2 и 3. (Стр. 1).

Потпредседник — Прима ли Скупштина предложену позицију? (*Прима*).

Известилац чита позицију VI. Пензија издржавања и остало. Тач. 1. (Стр. 1).

Потпредседник — Прима ли Скупштина предложену позицију? (*Прима*).

Известилац чита одељак Б. VII. На стручне расходе. Тач. 1. Допуна буџета министарства правде. (Стр. 10). Апелационом суду на плату ванредног секретара I класе.

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражени кредит? (*Одобрава*).

Известилац чита: повећавају се кредити „првостепеним судовима“, а) председницима на плату; б) судијама, в) секретарима I кл.; г) рачуновођама I кл. (Стр. 10).

Потпредседник — Прима ли Скупштина тражени кредит? (*Прима*).

Известилац прочита кредит на истражне судије, њиховог особља и трошкове. (Стр. 10).

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражени кредит? (*Одобрава*).

Известилац прочита кредит казненом београдском заводу. (Стр. 10).

Милан Милићевић — Ја не знам шта ми хоћемо са овим хонорисањем једанпут. Не би требало да дајемо хонораре оним људима, који већ имају плату, јер ми имамо у Скупштини довољно стручних људи. Ја сам противан овој цифри од 10.000 динара.

Потпредседник — Пошто нико више не тражи реч, објављујем да је претрес о овој тачци свршен. Стављам на гласање: ко је за то, да се одобрени кредит одобри, нека

седи, а ко је противан, нека устане? (*Сви седе*). — Објављујем да је Скупштина одобрила тражени кредит.

Известилац чита V. Допуна буџета Главне Контроле за 1893 годину. (Стр. 14). Тач. 1 на периодску повишицу члана г. Павла Козељца.

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражени кредит? (*Одобрава*).

Известилац чита тач. 2 за повишицу секретара. (Стр. 14).

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражени кредит? (*Одобрава*).

Известилац чита тач. 3 на повишицу старијега архивара. (Стр. 14).

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина предложени кредит? (*Одобрава*).

Известилац чита тач. 4 на повећање потребног броја практиканата. (Стр. 14).

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражени кредит? (*Одобрава*).

Известилац чита тачку 6 на повећање трошкова за огрев и остале канцелариске потребе. (Стр. 14).

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражени кредит? (*Одобрава*).

Известилац чита тач. 5 на повећање потребног броја служитеља. (Стр. 14).

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина предложени кредит? (*Одобрава*).

Известилац чита тач. 7 на повећање новог броја рачуноиспитача. Даље прочита тач. 9 на рачунопрегледаче. (Стр. 14).

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина предложени кредит? (*Одобрава*).

Известилац чита тачку 10 на награду чувара куће. (Стр. 14).

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражени кредит? (*Одобрава*).

Известилац чита одељ. VI. „Измене у буџету расхода министарства просвете и црквених послова, за 1893 годину.“ и то тач. 1—18. (Стр. 18).

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражени кредит министарства просвете и цркв. дела? (*Одобрава*).

Известилац чита одељ. VII. Измене у буџету министарства иностраних дела за 1893 годину. (Стр. 22) 1 кредит на „министарство“.

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражени кредит? (*Одобрава*).

Известилац прочита одељак о издацима „на посланства: у Атини, у Берлину, у Вечу, у Паризу, у Цариграду, у Петрограду, заступништво у Софији; генерални консулат у Пешти, генерални консулат у Солуну, генерални консулат у Скопљу; консулат у Трсту, консулат у Битољу, консулат у Приштини, на отварање једног новог генералног консулата.“ (Стр. 22 и 23).

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина предложени кредит министарства иностраних дела? (*Одобрава*).

Известилац чита одсек VIII. Измене буџета министарства унутрашњих дела, по струци полициској за 1893 годину. Кредити I. (Тачка 1 до 4-те) за тим кредит II. (Тачка 1, 2. Стр. 25).

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина предложени кредит министарства унутрашњих дела? (*Одобрава*).

Известилац чита: Повећања у кредиту Санитетске струке министарства унутрашњих дела. (Страна 28—35).

Тодор Радовановић — Овде на бање и минералне воде предвиђено је за баштована 1200 дин. а он ни досад није постојао, те ја мислим, да ова два три месеца неће бити потребно, да ми тога баштована држимо тамо. Молим 10 посланика да ме потпомогну, да се ова позиција избрише. (*Не потпомажу га*).

Потпредседник — Пошто овај предлог није потпомогнут то о њему не може бити ни говора.

Пошто се нико више није јавио за реч, то стављам на гласање: Ко је за то, да се предложени кредит на санитетску струку одобри, нека седи, а ко је против, нека устане? (Сви седе). — Објављујем, да је Скупштина одобрила тражени кредит.

Известилац чита допуну буџету министарству финансија. (Стр. 38—41).

Потпредседник — Пошто нико не тражи реч, то стављам на гласање: Прима ли Скупштина предложени кредит министарства финансија? (Прима).

Известилац чита допуну буџета министарства војног. (Стр. 44—45).

Милан Милићевић — Ја не знам, господе, докле ћемо ми да установљавамо чиновнике и чиновничка звања, и да им дајемо плате. Сви знате да ми имамо чиновника више него што треба, а сви знате, да министарство војно има доста чиновника цивилних, који ништа не раде, и управ дембелују. Ми тамо имамо толико цивилних чиновника, да, ако би их ми укинули, ми бисмо издржали велики број војске, те с тога, ја сматрам, да би ову позицију од 34.356 годишње плате, на 14 цивилних чиновника, могли да избришемо, а ако је оставимо, онда не треба да се чудимо, од куд су нам дугови и дефицити, кад овако чинимо, онда морамо имати дугова. Ја би за то предложио, да се ова цифра укине са свим, и с тога молим 10 посланика да ме потпомогну (*Не поћимажу га*).

Потпредседник — Пошто предлог г. Милићевића није потпомогнут, то о њему не може ни бити говора. Стављам на гласање: ко је за то, да се предложени кредит, за министарство војно прими, нека седи, ко је против, нека устане? (Сви седе).

Објављујем да је Скупштина усвојила предложени кредит.

Известилац чита допуну буџета министарства привреде. (Стр. 48—57).

Потпредседник — Пошто нико не тражи реч, то стављам на гласање. Прима ли Скупштина предложени кредит? (Прима).

Објављујем да је предложени кредит примљен.

Известилац — Према решењу Скупштинском, по специјалним буџетима, у одељку VII, стручни расходи своде се на ове цифре:

1	Министарство правде		
	а) само министарство	дин. 158.176,60	место 187.481,20
	б) Главна Контрола	» 19.713,79	» 45.463,79
2	Минист. просв. и цркв. послова	» 284.372,60	» 289.372,60
3	Министарство иностраних дела	» 35.480	» 56.730
4	Министарство унутрашњих дела		
	а) по полицијској струци	» 26.500	» 42.500
	б) по санитетској струци	» 136.129,87	» 204.849,15
5	Министарство финансија	» 168.184,60	» 328.184,60
6	Министарство војно	» 1.065.678,29	» 1.200.000
7	Министарство народне привреде	» 415.491,99	» 373.458,84

И ови стручни расходи са расходима на опште потребе, у целокупној суми износе 3.339.363,44.

За тим прочита чл. 2, о умањавању кредита, и то у партији: II на државни дуг, IV засебни расходи, V општи кредити, VI пензије, издржавања и остало, VII стручни расходи. (Стр. 2).

Смањени кредити у целокупној суми износе 730.112,20.

Потпредседник — Прима ли Скупштина чл. 2, о смањеним кредитима? (Прима).

Известилац чита чл. 3:

Према чл. 1 закона повећавају се кредити са дин. 3.339.363,44
 На против према чл. 2 умањују се са 730.112,20
 Дакле стварно повећавају се са 2.609.251,24

За тим прочита овлашћење у чл. 3, да министар финансија може ту суму 2.609.251,24 према чл. 1 закона, до краја

буџетске 1893 год., из државне благајне издати на име повећаних кредита, за буџетску 1893 год. (Стр. 2).

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 3? (*Усваја*).
 Известилац прочита чл. 4. (Стр. 2).

Потпредседник — Усваја ли Скупштина чл. 4? (*Усваја*).
 Известилац прочита чл. 5. (Стр. 2).

Потпредседник — Прима ли Скупштина чл. 5? (*Прима*).
 С овим је свршено прво читање измена у буџету. —
 Има реч г. Павле Ранковић.

Павле Ранковић — Хтео сам отоич пре дневног реда да учиним једно питање, па сам пропустио прилику за то, молим вас да сад то учиним. Пре 7 дана поднет је предлог посланички, о трошарини варошкој, за измену члана 4 закона о варошкој трошарини, па одбор није још тај предлог изнео пред Скупштину. Ја бих молио потпредседника, да ме извести, хоће ли се тај предлог у овоме сазиву изнети.

Потпредседник — Чим председништво добије од одбора тај предлог, упутиће га тамо, где треба. —

Пошто је исцрпљен дневни ред, данашњу седницу закључујем, а заказујем другу, сутра у 8 час. пре подне.

На дневном реду биће: подела Скупштина на секције, за тим други претрес о изменама у закону о истражним судијама; други претрес о изменама у закону о судијама; други претрес закона о новим монополима; други претрес о изменама у закону о сељској жељезници; претрес извештаја одбора о продужењу повластице Ђости Михајловићу из Крагујевца; претрес извештаја одбора, да се општини смедеревској може продати извесно земљиште, и први претрес, измена у закону о уређењу округа и срезова.

(Седница је трајала до 5 сах. по подне).

47 САСТАНАК

1 августа 1893 у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК,

Паја Вуковић

СЕКРЕТАР,

Алекса Ратарац

Почетак у 8³/₄ часа пре подне.

Присутна су била господа министри: грађевина, правде и унутрашњих дела.

Потпредседник — Отварам седницу четрдесет седмог састанка.

Изволте чути протокол 46 састанка.

Секретар Љуба Јоксимовић прочита протокол.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани протокол? (*Прима*). —

Изволте чути једну молбу упућену Скупштини.

Секретар Алекса Ратарац прочита молбу, која гласи:

Народној Скупштини

На састанку држаном на дан 29 ов. месеца, на захтев г. Алексе Ратараца, народног посланика, Скупштина је једногласно решила: да се нас двојица потписаних заједно са осталим сељанима из нашег села, оптужимо првостепеном суду шабачком, за нанету јој „увреду и клевету“ телеграмом у „Српској Застави“ у броју 156 од 27 јула ов. године, а у честитци „Јовану Авакумовићу и друговима Београд“.

(Наставиће се)